

Stockholm 2020-05-08

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
fredrik.sandstrom@regeringskansliet.se

**YTTRANDE ÖVER FÖRSLAG TILL FÖRORDNING OM
TILLFÄLLIGA SPELANSVARSÅTGÄRDER MED ANLEDNING AV
SPRIDNINGEN AV SJUKDOMEN COVID-19
ERT DNR FI2020/01934/OU**

Regeringen har den 24 april sänt ut ett förslag om tillfällig förordning på remiss till och med den 8 maj. Härmed överlämnar AB Trav och Galopp (ATG) synpunkter på förslaget till tillfällig förordning.

ATG:s synpunkter i sammanfattning:

ATG delar regeringens oro, trots att vi just nu inte ser några tecken på ökat problemspelande i vår kundbas. ATG är beredda att ytterligare stärka konsumentskyddet avseende kommersiellt onlinespel i allmänhet och onlinekasino i synnerhet. Men för att förordningen ska få avsedd effekt föreslår ATG en mindre korrigerande enligt nedan.

Den övre gränsen för insättningar till spelkonto för onlinespel får uppgå till högst 5 000 kronor per vecka – Genom kopplingen till spelkonto träffar regeln allt spel online och inte enbart kommersiellt onlinespel som tycks vara regeringens ambition. ATG föreslår att en förlustgräns för kommersiellt onlinespel införs istället.

Förlustgränsen för spel på värdeautomater får uppgå till högst 5 000 kronor per vecka – ATG har inte några invändningar mot förslaget.

Vid kommersiellt onlinespel och vid spel på värdeautomater ska spelaren ange en övre gräns för sin inloggningstid - ATG är ok med förslaget.

Värdet av en bonus får uppgå till högst 100 kronor – ATG har inte några invändningar mot förslaget.

Behov av stärkt spelarskydd till följd av det nya coronaviruset

De föreslagna reglerna motiveras av den rådande situationen med Covid-19-viruset. Regeringen menar att flera av de större bolagen som profilerat sig särskilt på kasinospel online går starkt framåt nu när tillgången till vadhållningsobjekt har minskat kraftigt och att kombinationen med ökad risk för arbetslöshet, sjukskrivningar och ekonomisk osäkerhet och nedgång i vadhållningen skapar stora risker på spelområdet. De svenska konsumenterna måste därför skyddas och de åtgärder som branschen vidtagit för att skydda konsumenterna bedöms inte vara tillräckliga för att hantera de uppkomna riskerna varför ytterligare regleringsinsatser är nödvändiga.

POSTADRESS
AB TRAV OCH GALOPP
161 89 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS
HÄSTSPORTENS HUS
SOLVALLA

TELEFON
08-627 20 00
TELEFAX
08-95 35 20

BANKGIRO
392-5211
POSTGIRO
15 22 88-7

ORG. NR
556180-4161
HEMSIDA
WWW.ATG.SE

Förslagen syftar till att tillfälligt stärka konsumentskyddet genom att begränsa spelandet på särskilt riskfyllda spelformer och innebär sammanfattningsvis följande:

- gränsen för insättningar till ett spelkonto får vara högst 5 000 kronor per vecka och motsvarande förlustgräns ska gälla vid spel på värdeautomater,
- det ska vara obligatoriskt för spelarna att ange gränser för speltiden vid spel på kasinospel online och värdeautomater, och
- bonuserbudanden får uppgå till högst 100 kronor.

Den tillfälliga förordningen föreslås träda ikraft den 1 juni och upphöra att gälla vid utgången av år 2020.

ATG:s synpunkter ifråga om behovet av stärkt spelarskydd

ATG har förståelse för oron att kommersiellt onlinespel riskerar att leda till ökade spelproblem och har inget att erinra mot stärkta spelansvarsåtgärder riktade mot dessa spelformer. Det är samtidigt viktigt av samma skäl att sträva efter en hög kanalisering.

ATG delar regeringens uppfattning att online-kasino, sett ur ett spelansvarsperspektiv, är en av de mest riskfyllda spelformerna och att höga krav ska ställas på sådant spel. ATG har dock inte kunnat konstatera något ökat problemspelande på kommersiellt onlinespel bland våra kunder.

ATG ser positivt på att Spelinspektionen får i uppdrag att utreda vilka ytterligare åtgärder som kan krävas för att hindra olicensierat spel från att riktas online till den svenska marknaden. Det är dock olyckligt att dessa åtgärder ser dagens ljus någon gång i framtiden medan den tillfälliga förordningen och dess krav på licensierat spel träder i kraft omedelbart.

Regeringen har genom mail daterade 6 april och 21 april fått del av de åtgärder som ATG har vidtagit för att minska risken med kommersiellt onlinespel. Redan innan Covid-19 bröt ut hade ATG vidtagit en rad åtgärder för att minska risken med kommersiellt onlinespel. ATG valde redan i samband med att kommersiellt onlinespel lanserades den 1 januari 2019 att inte marknadsföra kommersiellt onlinespel i breda medier såsom TV, radio eller utomhus. Efter Covid-19-utbrottet har en obligatorisk förlustgräns på kommersiellt onlinespel införts och all extern marknadsföring av kommersiellt onlinespel har stoppats.

Marknadens utveckling

Marknaden för vadhållning och kommersiellt onlinespel har en ökad nettoomsättning med åtta procent första kvartalet jämfört med motsvarande kvartal 2019, baserat på uppgifter från Skatteverket. Då behöver man känna till att den verkliga omsättningen i början av 2019 minskades genom att många aktörer delade ut bonusar för att attrahera kunder.

I mars 2020 isolerat är nettoomsättningen fem procent lägre än i mars 2019 och nio procent lägre än i februari 2020 trots att mars har två dagar mer än februari.

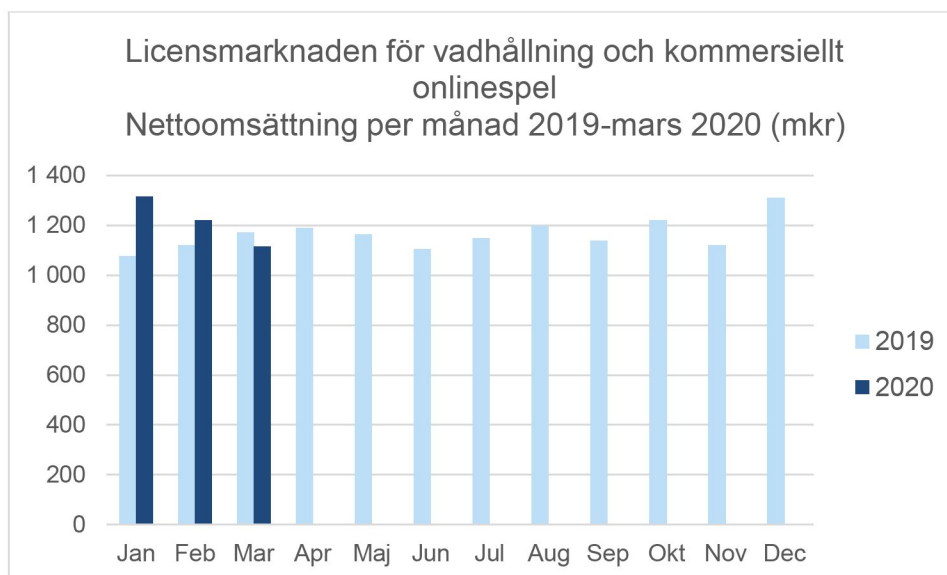
Sedan mitten av mars 2020 är i princip all humansport av spelintresse borta. Sedan dess har spel på sport minskat med 85 procent, vilket motsvarar en tillbakagång på knappt tre miljarder SEK/år i nettoomsättning. Samtidigt estimerar vi att kommersiellt onlinespel har vuxit med ca 20 procent, vilket motsvarar en ökning med drygt en (1) miljard SEK/år i nettoomsättning. Marknaden i övrigt visar att skraplotter har förlorat i omsättning kopplat till att människor i minskad

utsträckning går till butik. Även spel på värdeautomater har minskat till följd av färre restaurangbesök. Dessutom har Casino Cosmopol helt stängt, vilket innebär en omsättningsminskning med 100 procent.

Utvecklingen för kommersiellt onlinespel och sportspel är ATG:s beräkning utifrån egen data, Skatteverkets data, delårspresentationer/rapporter från ett flertal licensierade spelbolag samt Svenska Spels omsättningsredovisning.

Beräkningsperioden är vecka 12-14 + vecka 16 2020 (påskveckan utesluten ur beräkningen för jämförbarhetens skull) vilken jämförs med vecka 7-10 2020. Sportevenemang började ställas in på bred front vecka 11. Utvecklingen för skraplotter och värdeautomater omnämns i Svenska Spels delårsrapport Q1.

Spel på hästsport fyller en viktig kanaliseringfunktion när spelare på framför allt humansport inte längre kan spela beroende på att utbudet av sådan sport nästintill är obefintligt. De som väljer att spela på andra spelformer och -produkter än humansport bör med fördel välja spel på hästsport istället för exempelvis kommersiellt onlinespel, eftersom spel på hästsport är mindre riskfyllt enligt bland annat statistik från Stödlinjen och Folkhälsomyndighetens studie Swelogs.

Reklaminvesteringarna fortsätter minska. Totalt sett, för hela spelmarknaden, är reklaminvesteringarna 40 procent lägre första kvartalet jämfört med motsvarande period i fjol.

Reklaminvesteringarna på licensmarknaden för vadhållning och kommersiellt onlinespel har minskat med hela 47 procent årets första tre månader. I mars månad isolerat är reklaminvesteringarna 48 procent lägre jämfört med motsvarande månad i fjol. Reklaminvesteringarna för kommersiellt onlinespel har minskat med 58 procent årets första tre månader respektive 53 procent i mars månad isolerat.

*Källa: Kantar Sifos reklammatningar. Avser bruttoinvesteringar för köpta traditionella medier exkl. digital annonsering.

1. Gränsen för insättningar till spelkonto får vara högst 5000 kr.

Regeringens förslag: Den övre gränsen för insättningar på spelkontot ska få uppgå till högst 5 000 kronor per vecka för onlinespel och motsvarande förlustgräns ska gälla vid spel på värdeautomater.

Skälet för förslaget är bland annat att eftersom många av de spel som erbjuds online anses särskilt riskfyllda bör spelarskyddet tillfälligt förstärkas vid spel av sådant slag.

ATG:s synpunkter på förslaget om insättningsgräns

Eftersom syftet med bestämmelsen är att konsumenterna ska skyddas mot särskilt riskfyllda spel, dvs. online-kasino, är den föreslagna åtgärden inte proportionerlig. Genom att koppla åtgärden till spelkonto och onlinespel träffar den allt spel som sker online, dvs. även vadhållning på humansport och hästsport.

För att vara proportionerliga måste åtgärderna utformas så att de enbart träffar det de är avsedda att begränsa.

ATG ser följande risker och brister med förslaget:

- Spelare öppnar konton hos många spelbolag

Spelare som vill sätta in och spela för mer än 5 000 kr vecka är oförhindrade att ha spelkonto hos fler än ett spelbolag. Den föreslagna regeln skulle därför försvåra för licensierade spelbolag att ha en långsiktigt hållbar relation till sina kunder.

Det skulle även försvåra för licensierade spelbolag att uppfylla kraven på omsorgsplikt i spellagen respektive att säkerställa att bolaget inte utnyttjas för penningtvätt. När spelare sprider ut sitt spelande hos många spelbolag tappar varje spelbolag spårbarheten över spelarnas spelbeteende.

- Sämre kanalisering

En av utgångspunkterna för omregleringen av spelmarknaden var att uppnå en hög grad av kanalisering i balans med högt ställda krav på konsumentskydd. Med

spellagen den 1 januari 2019 infördes därför ett flertal begränsningar för spelutbudet för att skydda spelarna mot spelproblem. Oroande uppgifter från Statskontoret visar att redan före pandemin hade upp till en fjärdedel av alla online-kasinospelare valt en olicensierad aktör framför en svensk licensierad. En orsak till det beteendet kan vara att online-kasinospelare under åren före den svenska omregleringen vant sig vid spel utan restriktioner och väljer olicensierat spel utan begränsningar och med stora bonusar till nackdel för de tryggare svenska spelen.

Genom att införa ytterligare begränsningar i enlighet med förslaget till förordning finns risk att fler spelare väljer att gå till olicensierat spel. Det leder till att kanaliseringnivån försämras ännu mer och ger en mer riskfylld spelmarknad.

- **Bulvankonton**

Utöver risken att spelare har konton hos många olika spelbolag finns även en risk att framförallt hästspelare skapar konton i andras namn hos ett spelbolag, det vill säga använder sig av familj och bekanta för att skapa bulvan-konton och på så vis kunna spela mer.

- **Av regeringen satta gränser**

Ett fastslaget högsta-belopp för insättningar kan signalera att risken för spelproblem minskar om spelaren håller sig till spel för 5 000 kr per vecka. En sådan gräns tar ingen hänsyn till spelarens egna förutsättningar.

ATG har ett antal spelare som spelar för stora summor på hästsport varje vecka, utan att för den sakens skull vara i riskzonen för att utveckla spelproblem. Deras spelande är baserat på initierade analyser och gediget bakgrundsarbete. Den föreslagna insättningsgränsen skulle förstöra upplevelsen och meningen med spelet för dessa spelare. Det skulle även i förlängningen påverka hästpoolspelet och dess ekosystem negativt. Med lägre omsättning och begränsade möjligheter till att erbjuda ett stort hästspelsutbud riskerar poolspelen att tappa i attraktionskraft.

I propositionen till spellagen (prop. 2017/18:220) gjorde regeringen bedömningen att det är mer effektivt om licenshavaren varnar en spelare utifrån spelarens egna angivna gränser än om spelaren får generella varningar som inte är direkt kopplade till honom eller henne. Det framgår inte varför denna bedömning inte längre är aktuell.

- **Boostade spelkonton**

Med den föreslagna insättningsgränsen är det troligt att framförallt hästspelare, under tiden fram till förordningen träder i kraft, sätter in större summor på sina spelkonton för att ha ett saldo att spela för längre fram. Därmed uppstår en risk att spelare som har ett problematiskt förhållande till spel spelar bort mer pengar än vad som skulle varit fallet utan begränsningen eftersom dessa spelare kan ha svårt att hantera ett större saldo på spelkontot.

- **Spel i ombudsmiljö**

Spel hos ombud omfattas inte av den föreslagna insättningsbegränsningen eftersom kravet är kopplat till spelkonto för onlinespel. ATG ser en risk i att hästspelare som uppnått insättningsgränsen online men vill fortsätta spela på vadhållning går till sitt lokala ombud. Detta inkluderar spelare som är i åldern 70+. ATG har ett betydande antal kunder i det segmentet. De har tidigare inte haft ett digitalt spelbeteende men för att följa Folkhälsomyndighetens rekommendationer att undvika sociala fysiska kontakter har de nu börjat spela online. ATG anser att det är

angeläget att våra kunder fortsätter spela på hästsport online eftersom det motsatta skulle motverka Folkhälsomyndighetens rekommendationer.

ATG:s förslag till alternativ reglering

Eftersom syftet är att begränsa kommersiellt onlinespel lämnar ATG följande förslag till reglering av 3 § i den tillfälliga förordningen. Det bör dock framhållas att de ovan uppräknade riskerna och bristerna med en insättningsgräns även har viss bäring på denna form av begränsning av licensierat spel.

Alt 1.

3 § Vid kommersiellt onlinespel enligt 7 kap. 1 § spellagen (2018:1138) ska spelaren ange en förlustgräns. Förlustgränsen ska anges per dag, vecka och månad. Om spelaren vill sänka gränsen ska ändringen gälla omedelbart.

Alt 2.

3 § Vid kommersiellt onlinespel enligt 7 kap. 1 § spellagen (2018:1138) ska spelaren ange en förlustgräns. Förlustgränsen får uppgå till högst 5 000 kronor per vecka. Om spelaren vill sänka gränsen ska ändringen gälla omedelbart.

Förlustgräns för värdeautomater

ATG har inte några synpunkter på förslaget.

2. Obligatorisk inloggningstidsgräns för kommersiellt onlinespel och spel på värdeautomater

Regeringens förslag: Vid kommersiellt onlinespel och vid spel på statliga värdeautomater på andra platser än på ett kasino, ska spelaren ange en övre gräns för sin inloggningstid per dag, vecka och månad. Vid förlängning av inloggningstiden ska ändringen börja gälla vid nästa månadsskifte, dock tidigast efter 72 timmar

Syftet med regeln är att spelaren ska få en överblick över sitt spelande och få möjlighet att aktivt fatta beslut rörande detsamma.

Bestämmelsen bör, ifråga om ändring av tidsgränsen, få samma utformning som i 9 § LIFS 2018:2, dvs, "Om spelaren vill ändra en gräns ska ändringen gälla omedelbart om ändringen avser en förkortning av inloggningstiden och tidigast efter 72 timmar från det att satt tidsgräns löpt ut om ändringen avser en förlängning.

I övrigt har ATG inga synpunkter på den föreslagna bestämmelsen.

3. Begränsning av bonuserbudanden

Regeringens förslag: Ett erbjudande om bonus ska få uppgå till högst 100 kronor.

ATG har inga synpunkter på den föreslagna bestämmelsen.

4. Konsekvenser för spelarna och aktiva inom idrotten

Sport och spel går hand i hand. Sverige har en stor grupp människor som är mycket sportintresserade, som är trogna fans till sina klubbar och som gillar att spela eftersom spelandet bidrar med ytterligare en dimension i deras sportintresse. Genom spelandet, vadslagningen, kan de visa sin skicklighet inom sport och satsa pengar även på lag de inte hejar på eftersom en vadslagningsvinst blir ytterligare

ett bevis på deras kompetens och skicklighet. Spelbolagen är därför en viktig del av upplevelseindustrin.

Dessutom sponsrar många spelbolag idrott. En risk med den föreslagna förordningen är att många idrotter inte kommer kunna få samma sponsringssupport, med ödesdigra konsekvenser för de berörda sporterna. Exempelvis har ATG stora sponsringssatsningar av skidskytte, parasport och ridsport utöver finansieringen av hästsporten. Svenska Spel har omfattande sponsring av fotboll, hockey och handboll samt varumärkesbyggande och icke spel drivande sponsring av skidsport. Även Unibets stora satsning på Svensk Elitfotboll är sannolikt främst en investering i sitt varumärke.

För hästsporten blir konsekvenserna, om förslaget i sin helhet skulle genomföras, avsevärda. Se mer nedan under punkt 5.

5. Konsekvenser för licenshavarna

Bedömningen i promemorian av konsekvenserna för spelbolagen delas inte av ATG. Förslagen kommer inte enbart minska efterfrågan på kommersiellt onlinespel och visst statligt spel utan i högsta grad även på vadhållning.

Det spelbolag på marknaden som troligen kommer att förlora mest på förslaget om insättningsgräns är ATG genom minskat spel på hästsport. Föreslagen insättningsgräns kommer att minska spel på hästsport med upp mot 1,2 miljarder SEK netto på årsbasis. Beloppet är framräknat efter att ha extrapolerat kundernas beteende under årets första 16 veckor till helår. Det innebär en minskning av bidraget till trav- och galoppporten med upp mot 900 MSEK på årsbasis, vilket kommer att drabba tränare, hästskötare, uppfödare inom sporten och i förlängningen de ca 38 000 helårsarbeten som finns inom den svenska hästnäringen. Därutöver kommer staten att gå miste om över 200 MSEK i årliga skatteintäkter bara från spel på hästar.

Det är dock troligt att de 1,2 miljarderna blir mindre genom de oönskade beteenden som vi belyst ovan. Exempelvis bulvankonton, ökad butiksomsättning och boostade konton kommer att göra att intäktstappet blir mindre i verkligheten. Men många 100 MSEK per år i minskade bidrag till hästnäringen kommer ändå att återstå. En effekt som, om vi förstått syftet med förordningen rätt, inte var avsedd och som kan undvikas om insättningsgränserna för onlinespel ändras till förlustgräns för kommersiellt onlinespel.

Vidare delas inte bedömningen av den tid som licenshavarna behöver för att genomföra de föreslagna åtgärderna av ATG. De systemförändringar som behöver genomföras är komplicerade även om systemen som sådana finns på plats. Sådana systemförändringar måste även, för att vara i enlighet med Spelinspektionens föreskrifter, certifieras av ett ackrediterat testorgan innan de kan implementeras. Eftersom det endast finns ett begränsat antal ackrediterade testorgan är risken stor att de inte hinner certifiera alla licensbolag i tid för förordningens ikraftträdande.

6. Övriga effekter

Enligt Folkhälsomyndigheten finns ett tydligt samband mellan snabbblån och högriskspel. Det är vanligare att ta snabbblån om man spelar på spel med hög riskpotential. Andelen överskuldssatta är högre bland personer som spelar på högriskspel. Bland de som spelar på spel med hög risk är andelen som tagit sms- eller snabbblån nära sex procent. Den stora mängden lättillgängliga krediter för att finansiera spelande är oroande. ATG efterlyser därför krav för kreditgivning genom

sms-lån. (https://www.folkhalsomyndigheten.se/spelprevention/om-spelproblem/ekonomiska_problem)

Bilaga:

ATG:s åtgärder under Covid-19

Med vänliga hälsningar

Hans Lord Skarplöth

VD

Bo Netz

Ordförande

Marjaana Alaviuhkola

Vice ordförande

AB TRAV OCH GALOPP

Stockholm 2020-04-21

ATG:s åtgärder under den pågående coronakrisen

1. Åtgärder för att motverka matchfixning

- ATG erbjuder ej spel på lägre divisioner eller liknande¹
- ATG agerar pro-aktivt i att reducera vårt utbud där det finns misstänkt risk för matchfixning, till exempel tennis
- ATG baserar våra beslut på fakta från matchfixnings case samt väl genomarbetade rapporter på ämnet
- ATG tar även hjälp av rådgivare, till exempel IBIA, för att säkra ett utbud som begränsar matchfixning

2. Åtgärder för ökat spelansvar

Exempel på spelansvarsåtgärder utöver lagkravet som ATG just nu har:

- Obligatorisk förlustgräns på casino
- Obligatorisk insatsgräns på Virtuellt Racing
- Obligatorisk speltidsgräns på Virtuellt Racing
- Ingen auto-spinn på spelautomater
- Ingen stoppknapp på spelautomater
- Inget bonuserbjudande (sedan 2020)
- Självavstängning per spelområde – häst, sport och casino
- Proaktiv kommunikation (samtal, mejl och sms) till kunder som visar tecken på misstänkt problemspelande.
- Kunder som kontaktas i spelansvarssyfte erhåller inte speldrivande kommunikation
- Avstängning av kund som misstänks spela för lånade pengar
- Aktivt arbete med att kunder ska göra självtest för att få återkoppling på sitt spelande

Exempel på införda marknadsföringsåtgärder inom nätcasino:

- ATG har sedan 1 januari 2019 inte marknadsfört sitt nätcasino i breda medier som tv, radio och utomhus
- ATG har sedan 1 april 2020 inte marknadsfört sitt nätcasino i externa digitala kanaler
- ATG:s marknadsföring för nätcasino sker nu endast via CRM-utskick till existerande kunder samt via ägda kanaler (ex hemsida och app)

---

¹ Exempel på lägre divisioner (nationellt som internationellt):

- **Fotboll:** Herrar lägsta nivå division ett, damer lägsta nivå elitettan, internationellt lägst U21 (ingen nationell ungdom)
- **Ishockey:** Herrar lägsta nivå hockeyettan, damer lägsta nivå SDHL, internationellt lägst U20 (ex JVM-hockey)
- **Handboll:** Herrar lägsta nivå allsvenskan, damer lägsta nivå elitserien
- **Bandy:** Herrar lägsta nivå allsvenskan, damer lägsta nivå elitserien
- **Basket:** Basketligan
- **Innebandy:** Herrar lägsta nivå allsvenskan, damer lägsta nivå SSL
- **E-sport:** Minst 50 000 dollar i prispengar.
- **Tennis:** Lägsta nivå ATP-kval och Challenger-turneringar.